

Fractie BOB en overige leden van de gemeenteraad

Uw brief van 30 augustus 2022 Onderwerp: Beantwoording van uw vragen	Uw kenmerk 2022-037893	Ons kenmerk 2022-037893 Behandeld door N.Post@overbetuwe.nl	Datum 20 september 2022 Telefoonnummer	Verzonden d.d. 20 september 2022 Bijlage(n) 0
---	----------------------------------	--	--	--

Geachte fractie BOB en overige leden van de gemeenteraad,

Op 30 augustus 2022 heeft u schriftelijke vragen gesteld over de extreme inflatie, koopkracht en energiearmoede.

In heel Nederland merken we de effecten van de oorlog in Oekraïne. Een van die effecten is de energiearmoede. Steeds meer inwoners hebben te kampen met hoge energiekosten. Soms zijn deze bedragen verdrievoudigd. Eerder heeft de raad vragen gesteld met betrekking tot de uitbetaling van de energietoeslag en de financiële kwetsbaarheid van huishoudens voor stijgende energieprijzen. Afgelopen week heeft het kabinet maatregelen aangekondigd. De geschetste investeringen om de extreme inflatie, koopkracht en energiearmoede aan te pakken zullen door het kabinet op zijn vroegst per 2023 uitgevoerd worden. Naar aanleiding van de discussies vraagt u zich af hoe het college heeft geanticipeerd op het eerder omschreven probleem en hoe het college lokaal aan de slag gaat met de extreme inflatie, koopkracht en energiearmoede.

Het college is sterk begaan met dit onderwerp, het heeft dan ook onze volle aandacht. We zijn ons bewust van de zorgen die onze inwoners hebben. Daarom zijn we continu in gesprek en onderzoeken we welke mogelijkheden we als lokale overheid hebben om onze inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen. Graag beantwoorden wij uw vragen en bij nieuw beleid informeren we u.

Energiebesparing

1. Wat is de actuele stand van zaken in de uitvoering van de prestatieafspraken d.d. 13 december 2021 (waar mogelijk graag uitgesplitst per corporatie)?

Op dit moment zijn wij druk bezig met de voorbereidingen van actualisatie prestatieafspraken per december 2022. Rubriceren en analyseren van de voortgang in de nu lopende afspraken hoort daarbij. Graag informeren wij u daarover in samenhang aan het einde van dit jaar.

2. Welke voortgang is geboekt bij de aanpak van naden en kieren sinds in 2019 het project energiecoaches is gestopt “omdat er geen gezamenlijke visie binnen de groep ontwikkeld kon worden op het doel en de werkwijze van de inzet van de energiecoaches”?

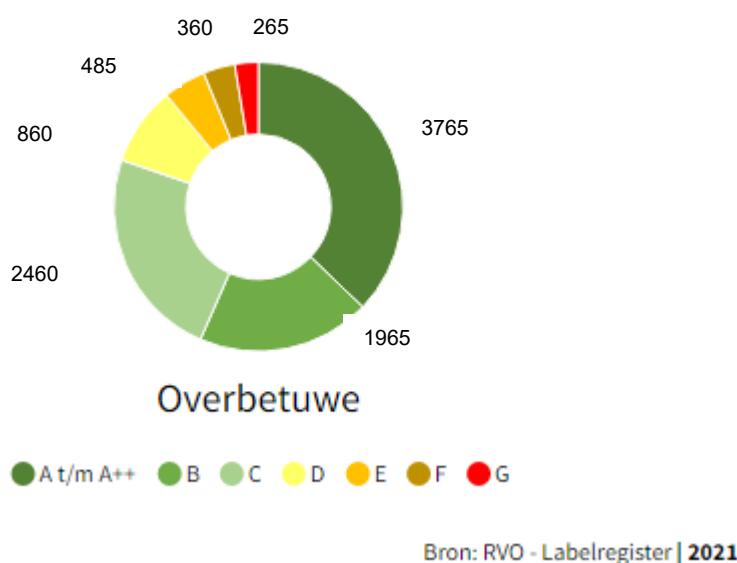
Via het Loket Duurzaam Wonen kunnen inwoners terecht voor alle vragen over energie besparen. Ook zet de gemeente in op Regeling Reductie Energiegebruik Woningen. Voortgang en resultaten bezien we periodiek volgens de in hoofdstuk 6 van de Routekaart beschreven wijze.

3. Welke voortgang hebben woningbouwcorporaties sinds 2020 geboekt bij de verduurzaming van woningen (met name bij het isoleren van woningen)?

In de 'Woonagenda Overbetuwe 2025' (vastgesteld februari 2022) vindt u in hoofdstuk 4 de actuele gemiddelde energielabels per dorp. Een verbijzondering hiervan naar corporatiebezit bezien we in het kader van de actualisatie van de prestatieafspraken (zie ook beantwoording vraag 1).

4. Hoe is de stand en de ontwikkeling in de afgelopen jaren van het aantal huurwoningen met een energielabel E, F of G in Overbetuwe? Kunt u daarnaast een update geven van figuur 5.3 uit het recente Rekenkamerrapport 'Klimaatbeleid in Overbetuwe 2008-2021: doelen, middelen en resultaten'?

De recente ontwikkeling van energielabels is te vinden in de landelijke Klimaatmonitor. Hieronder daarvan een uitsnede. Een verbijzondering hiervan naar corporatiebezit bezien we in het kader van de actualisatie van de prestatieafspraken (zie ook beantwoording vraag 1).

5. Wat is het effect geweest van de eind 2021 gehouden cadeaubonnenactie voor gratis energiebesparende producten (o.a. welk budget is besteed, wat was het bereik per kern, onder huurders respectievelijk woningeigenaren en/of onder bewoners van woningen met een energielabel E, F of G)? Op de site van de gemeente lazen we dat meerdere huurders wel bonnen hadden aangevraagd, maar die niet tijdig hebben verzilverd.

In het weekbericht van de griffie, verzonden op 25 februari 2022, hebben wij u middels een factsheet een overzicht gegeven van wat er tot nu is gerealiseerd. Begin 2023 verwachten we een totaalbeeld te hebben over de opbrengsten. Dit verwerken we volgens de, in hoofdstuk 6 van de Routekaart, beschreven wijze.

6. Welke mogelijkheden ziet u voor een (gerichtere) vervolgactie, al dan niet gebruik makend van de toolkit energiearmoede (ook rekening houdend met de via de voorjaarsnota ook aan onze gemeente beschikbaar gestelde extra middelen)?

Zie beantwoording van vraag 6.

7. Wat is het effect geweest van de actie waarbij inwoners van Overbetuwe zich konden inschrijven voor een actie waarbij ze een offerte voor isolatie ontvingen van door het Energieloket geselecteerde installateurs?

Het weekbericht van 25 februari 2022 besteedt hier ook aandacht aan. Dit geeft een eerste beeld van de effecten. Zie verder ook beantwoording van vraag 5.

Bereik bestaand beleid energietoeslag en armoedebeleid

8. Welk deel van de doelgroep is inmiddels (naar schatting) bereikt met de energietoeslag? Welke gerichte acties zijn inmiddels ondernomen om de groep die 'niet bekend is bij de gemeente, maar wel voldoet aan de voorwaarden' te bereiken? Welk deel van die groep is naar schatting inmiddels bereikt? Hoe is de afstemming hierover in de regio?

Naar schatting zijn er 1.700 huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm (bron: CBS StatLine). Per 13 september zijn er 1.180 energietoeslagen uitgekeerd. Nog dagelijks komen er aanvragen voor de energietoeslag binnen.

Via diverse kanalen, waaronder de website van de gemeente, het Gemeentenieuws, de nieuwsbrief van het Sociaal Team Overbetuwe (STO) en social media van de gemeente, zijn inwoners die voldoen aan de voorwaarden of denken in aanmerking te komen voor de eenmalige toeslag opgeroepen om een aanvraag in te dienen. Vooruitlopend op een te verwachten toename van aanvragen wordt de formatie van het STO uitgebreid.

Het uitkeren van de energietoeslag is een lokale gemeentelijke verantwoordelijkheid. Er is op dit specifieke onderwerp dan ook geen afstemming met buurgemeenten. Wel zijn er in het kader van energiearmoede contacten met de gemeenten Neder-betuwe en Renkum om van elkaar te leren en te kijken of we gezamenlijk tot een bredere aanpak kunnen komen. Daarnaast is de energietoeslag lokaal breed bekend bij partners in het Lokaal Schuldenoverleg (waarin o.a. Santé en Forte Geldzaken deelnemen) en het STO. In contact met genoemde doelgroep wordt er door deze partners actief gewezen op de eenmalige energietoeslag en de mogelijkheid tot aanvragen.

9. In de door Overbetuwe getroffen regeling is – aansluitend bij de modelregeling van Divosa – geen peildatum opgenomen voor de ambtshalve toekenning. Wij zien dat in andere gemeenten, zoals Arnhem (1 april 2022) en Utrecht (14 maart 2022) wel een peildatum opgenomen. Waarom is in de beleidsregels van Overbetuwe geen peildatum opgenomen voor de ambtshalve toekenning? Wordt er in de praktijk wel een peildatum gehanteerd, bijv. bij verhuizingen naar onze gemeente (waarbij ook voorkomen moet worden dat iemand in meerdere gemeenten de toeslag kan ontvangen)? Kunt u de gemaakte afweging toelichten.

In de beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe 2022, tweede versie (kenmerk: 2022-033181) is de aanvraagdatum van de eenmalige energietoeslag als peildatum opgenomen. In de vorige versie van de beleidsregels (kenmerk: 2022-010035) was de peildatum 31 januari 2022.

Wij hanteren de aanvraagdatum van de energietoeslag als peildatum. De inwoner wordt op basis van de huidige beleidsregels beoordeeld op het inkomen in de maand voorafgaand aan de maand van aanvraag. Daarmee willen wij zoveel mogelijk aansluiten bij de actuele financiële situatie van de inwoner op het moment van aanvraag. Wij willen namelijk dat zoveel mogelijk inwoners die daar recht op hebben de energietoeslag aanvragen én ook uitgekeerd krijgen. Bij het hanteren van een peildatum die verder in het verleden ligt, kan er sprake zijn van een tussentijdse wijziging in de financiële situatie van de inwoner, wat kan leiden tot onterechte toekenningen of afwijzingen.

10. Sommige gemeenten hebben ook aanvullende regelingen, zoals de gemeente Utrecht. Welke mogelijkheden ziet u hiervoor in onze gemeente, al dan niet na nieuwe kaderstelling door de raad?

Meer regels is niet altijd beter voor de doelgroep waarvoor ze gemaakt worden. We onderzoeken of we binnen de huidige regelingen verruimingen kunnen aanbrengen voordat er nieuwe regels worden gemaakt. Zie ook vraag 8.

11. Welke mogelijkheden ziet uw College om (via aanvullende regelingen) met name de verwachte stijging van kinderarmoede te beperken c.q. de doelstelling uit het coalitieakkoord om kinderarmoede binnen deze collegeperiode te verminderen te realiseren?

We hebben op dit moment de Meedoenregeling die gericht is op inwoners met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum. Kinderen hebben binnen die regeling meer mogelijkheden dan volwassenen. Via deze bestaande regeling kunnen we de gevolgen van kinderarmoede bestrijden. We gaan ons richten op het verder benutten/uitbouwen van bestaande regelingen. Als het nodig is bekijken we de noodzaak van aanvullende regelingen.

12. Wat doet de gemeente voor de groep die net buiten de doelgroep van de regeling van de energietoeslag valt, zoals ouderen met alleen AOW en een klein pensioen, waarvoor de harde inkomensgrens (door het principe 'alles of niks') oneerlijk uitvalt?

Op dit moment kan iedere inwoner met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum gebruik maken van de energietoeslag. Met deze crisis kunnen we niet voorkomen dat een groot deel van onze inwoners geen gebruik kan maken van deze regeling. Wij zijn ons hier bewust van en onderzoeken de mogelijkheden om de groep buiten de 120% op andere manieren tegemoet te komen.

Contacten met maatschappelijke organisaties en omliggende gemeenten

13. Met welke organisaties en andere stakeholders (denk aan Stichting Leergeld, kerken, scholen, Heteren Sociaal etc.) is/gaat het college in gesprek over de huidige armoede en de te verwachten toename van Overbetuwse huishoudens die te maken krijgen met armoede als gevolg van de torenhoge (energie)prijzen? Kan het college de raad deelgenoot maken van deze gesprekken? Welke nadere afspraken zijn gemaakt over het tijdig uitwisselen van signalen?

Stichting Leergeld, Stichting Noodfonds Betuwe, Kerken, Forte Welzijn, de Kredietbank en het sociaal team zijn een aantal van de vele ketenpartners met wie we contact hebben. Signalen op alle leefgebieden die relevant zijn voor inwoners en waaraan de gemeente een bijdrage kan leveren in vermindering van de problematiek worden zoveel mogelijk gedeeld.

14. Heeft het college nauw contact met andere (omliggende) gemeentes? Welke gesprekken worden waar momenteel gevoerd? Kan het college de raad deelgenoot maken van deze gesprekken?

Zie antwoord vraag 8.

15. Langdurige geldstress zorgt ook voor meer drukte bij onder andere huisartsen en het Sociaal Team Overbetuwe als gevolg van fysieke en mentale klachten. Heeft het college reeds gesprekken gevoerd met huisartsenpraktijken en andere professionele zorgorganisaties in Overbetuwe hoe daar in samenwerking op in te spelen? Zo nee, waarom niet?

Het STO is maandelijks in gesprek met zijn partners. Zo ook met de huisartsenpraktijken en andere professionele zorgorganisaties. In deze overleggen worden risico's en signalen besproken en wordt er actie ondernomen wanneer dit nodig is. Op dit moment zijn er nog geen verontrustende signalen om actie te ondernemen.

16. Kan het college een inschatting (procentueel) maken van hoeveel Overbetuwse huishoudens meer dan gemiddeld in hun koopkracht geraakt zullen worden door de gestegen (energie)prijzen en wat de te verwachten impact is voor de inwoners van Overbetuwe? Zo nee, waarom niet? Wanneer kunnen we dat wel verwachten?

Volgens een stresstest van het Centraal Cultureel Planbureau (CPB) die 9 juni is gepubliceerd, komen landelijk 670.000 tot 1,2 miljoen huishoudens in de problemen. Dit komt neer op 9% tot 15% van de huishoudens. Deze huishoudens kunnen naar verwachting moeite krijgen met het betalen van hun maandelijkse lasten. In 2022 zijn er ruim 20.000 particuliere huishoudens in Overbetuwe (Bron: CBS StatLine). We verwachten dus dat 1.800 (9% van 20.000) tot 3.000 (15% van 20.000) huishoudens in de problemen kunnen komen door de gestegen prijzen.

17. Het risico bestaat dat het aantal huishoudens dat zijn energie(jaar-)rekening niet kan betalen zal toenemen. Zie de info op consuwijzer en het eerdere bericht van Energie-Nederland. Zijn de huidige (werk-)afspraken om afsluiting te voorkomen dan naar uw oordeel nog voldoende? Zo ja, waarom?

Deze crisis is van (inter)nationale omvang en raakt helaas ook onze inwoners. Wij kunnen op lokaal niveau helaas niet voorkomen dat onze inwoners hierdoor te maken krijgen met achterstanden. Samen met andere gemeenten zijn wij, via de VNG, in gesprek met het Rijk om samen met energiebedrijven tot werkbare oplossingen te komen. Het Rijk, de VNG en de energiemaatschappijen zijn inmiddels overeengekomen dat het kabinet de schulden overneemt van inwoners die de energierekening niet kunnen betalen. Deze maatregel gaat mogelijk voor de winter dit jaar nog in. De lopende afspraken met energiebedrijven rondom het melden van betalingsachterstanden bij de gemeente is nog steeds van kracht. Energiebedrijven dienen betalingsachterstanden en dreigende afsluitingen óók bij de gemeente te melden: inwoners die vervolgens een betalingsregeling treffen of een schuldhelpverleningstraject bij de gemeente starten mogen vervolgens niet worden afgesloten.

18. Is de ambtelijke organisatie intern klaar om een snelle en hoge toestroom van Overbetuwse 'inwoners in de problemen' aan te kunnen? In hoeverre is het college op dit moment aan het anticiperen? Wordt er extra capaciteit gecreëerd? Zo nee, waarom niet?

Op dit moment is er tijdelijk extra inzet voor de behandeling van de aanvragen energietoeslag. We houden er rekening mee dat er meer vragen van inwoners komen en dit meer ambtelijke capaciteit vraagt. We onderzoeken daarom op dit moment de mogelijkheden om extra capaciteit te creëren. Hiermee proberen we te anticiperen op de verhoogde toestroom van inwoners.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos